

DE ZWARTE BAVIAAN.



Het is bekend dat er vele soorten van apen bestaan.

De Kaffers en andere stammen in het oostelijk gedeelte van Zuid-Afrika gaan vaak met een baviaan op de jacht; zulk een dier is een ap met een hondenkop. Zijne lange en scherpe tanden, zoo ook de klauwen aan alle vier de pooten die zelfs scherp zijn en den huid der honden gemakkelijk doorboren, komen dit dier op de jacht uitnemend te pas. Toch is het niet op de dierenjacht dat men met den getemde baviaan uitgaat, maar men gebruikt hem om naar eetbare wortelen te graven, welke kunst hij uitnemend verstaat. Deze apen weten meesterlijk en zeer handig te klauteren, en nemen de pittig uit de doppen en schalen der vruchten even vlieg en aardig als een eekhoorn; maar als zij in een wijnberg komen, vreten zij zich zoo dronken, dat men denken zou een troep dronkaards uit een kroeg te zien waggelen; in dien staat worden zij dan ook het gemakkelijkst betrapt en gedood.

De jongen worden met giten- en schapenmelk opgevoed, als men ze wil temmen; dan laten zij zich als een ketting-hond gebruiken, om den goede wacht en laten geen vreemde in het huis. Overigens zijn zij zeer eigenzinnig, hardnekkig en boos; van daar dat men ze nooit mag vertrouwen.

De Hottentotten beweren dat deze bavianen menschen zijn, die alleen daarom niet willen praten, omdat men hen anders aan het werk zou zetten. De oude Egyptenaren hebben deze apensoort als een god vereerd, want men vindt hem, d. i. de abessynische, alleen een weinig lichter van kleur, onder de andere heilige dieren ingebalsemd, die de eer van zulke eene deftige begravenis waardig gekeurd werden. In elk geval is het een zeer leerzame apensoort, die de dierenleiders allerhande wonderlijke, kinderlijke, maar vaak ook zinrijke spelletjes leeren. Voorgesteld door kleine aarden beeldjes zittende op de altaren, ontvangt dit dier de vereering van den mensch. Nog tegenwoordig zijn er volken, die dat dier in het dragen van het haar zorgvuldig navolgen.

Wijl men in onze dagen de oude leer weer oprakelt, dat de mensch den ap zeer nauw verwant is en dus waarschijnlijk een afstammeling van hem is, mag het wel belangrijk geacht worden, op te merken hoe zulk een dier reeds van ouds af op de verbeeldingskracht der menschen heeft gewerkt. Dit ten minste is bewezen, dat de mensch, als hij de openbaring van God mist of die verwerpt, al heel ligt in een toestand verzinkt, dat hij des apen ap, en eindelijk zelfs zijn vereerder en aanbieder wordt.

T. M. L.

VOOR DEN ONDERWIJZER.

AUGUSTUS. — EERSTE WEEK.

Afgoderij met het gouden kalf. Exod. 32.

Hoe weinige dagen zijn voorbijgegaan, en de indruk der ontzettende wetgeving is bij Israel als uitgewischt. Wel mogt daarom later Hij, die wist wat in des menschen hart is, Jezus, de menschenkenner boven allen, zeggen: indien zij niet hooren naar het Woord Gods, zoo als dat naar den aanleg en behoefte der conscientie in wet en profetie is gesproken, zoo zullen zij ook, al ware het dat er iemand uit de dooden opstond, zich niet laten gezeggen."

Het ontzettende, geweldige, verwonderingbare kan de oppervlakte des harten in beroering brengen, maar vernieuwt daarom den geest niet. Alleen de liefde, en deze als vrije genade erkend, overwint in den mensch den geestelijken dood en doet den lust om verre van God te zijn en te leven voor de begeerte naar eene eeuwige gemeenschap wijken.

Mogen niet alleen ouders, maar vooral ook zondagschool- en onderwijzers dit ter harte nemen. Ook van onderwijs en opvoeding is het waar: niet door geweld maar door den Geest des Heeren.

Wat willen de Israëllers met: "Goden, die voor ons aangezigt gaan." Dit woord is geene openbaring van een kortzigtig maar vroom bijgeloof. Het is de oerproeier wensch naar een ander soort van eredienst dan Mozes en de wetgeving hun deden vooruitzien. Zij haten het reine en heilige, en verlangen eene offerdienst in den smaak der Heidenen, berekend niet naar hunne geestelijke behoeften maar naar hun zinnelijken smaak.

Geen grooter miskenning van de mozaïsche eredienst bestaat, dan een zien daarin van een zich schikken Gods naar Israëls zinnelijken smaak. Alle symbolen zijn openbaringstaal, woord Gods in teekenen voor hart en geweten, vervuld in het evangelie en het kruis van Golgotha.

Een beginsel is iets volstrekt, dat zijne iusterste gevolgtrekking wil. Laat de slangenkop der zinnelijkheid in de godsdienst indringen en het gansche ligchaam zal volgen. Zoodra was niet in de apostolische kerk iets van dezen zuurdeesem ingelegd, of in haar moest het Pausdom der middeleeuwen tot vollen wasdom komen. Dulde dan niemand het beweren, dat Israëls ceremonieërdienst naar 's menschen zinnelijkheid en niet juist naar des zondars geestelijken aanleg, behoefte en roeping was berekend.

Aäron toont te weten, wat de hem gedane eisch beteekent, en daarom stelt hij met staatkundig beleid er een eisch tegenover, waarna hij verwacht, dat hij de Israëllers voor de vervulling van hun begeeren zal doen terugdeinzen.

Hoe vele staatkundigen in staat en school en huis hebben als Aäron berekeningen gemaakt, die zij wijzer achtten dan een moedig en open verzet met het zwaard van Gods Woord, en zijn even bedrogen uitgekomen. Vraag den mensch offers, die waarlijk voor God en den naaste zijn, en hand en hart zijn gesloten; maar raadpleeg zijne wenschen en hartstogten, en kerken, gestichten, scholen en wat niet al verrijzen even als het "gouden kalf" uit schier als slijk geacht god en zilver. Hartstogt is de hefboom, die schijnwonderen doet; maar wee den godvreezende, die in ongeduld daartoe toelugt neemt, in plaats van alleen op hart en geweten te rekenen. Zelf heeft hij het vuur ontstoken, dat zijn werk zal verteren.

Aäron stelt zijn overleg in plaats van Gods woord en ziet, dat hij het menschenhart niet heeft doorgrond. Het volk telt geen god of juweel, waar het de vraag geldt, om van de ware godsdienst ontslagen te worden, en daarvoor een gewetenstillend en zinnestrelend surrogaat te bekomen. Zoo toen en ten allen tijde. Onderscheide daarom ieder wel tusschen de stem der GEMEENTE DES HEEREN, die tot de conscientie gerigt eene geestelijke magt is, en de beslissingen van de meerderheid in kerkvergadering of van stemgerechtigden die, als getalsterke op zichzelf nog slechts eene bloot stoffelijke magt zijn. Niet de stemmeerderheid, die in Rome het gouden kalf der onfeilbaarheid oprigte, maar de weinigen, die als Levieten zich daartegen stelden, zijn uit de waarheid.

Aäron in zijn eigen net verstrikt, meent een tweeden verkeerden stap niet te kunnen laten, al ziet hij, dat de eerste dwaling was. Ongelukkige gevolgtrekking, rampzalig meenen van niet te kunnen. Achter dit bolwerk verschaant nog steeds de priestermagt zijne zwakheid, maar om beschaamd en eindelijk verbrijzeld te worden.

Hoe zich ook Israel, of liever hoe zich ook de belhams in Israel met hun opzet gehaat hebben, de vreugd is kort; nauwelijks hebben zij den beker der bedwelming aan de lippen, of Mozes staat als engel der verschrikking in het midden.

Zoo gaat het nog menig jong mensch, en gelukkig wie zoo eene tijdige en ernstige waarschuwing gewerkt. Wie zich niet laten gezeggen, gaat het als de 3000, (vs. 28) die door der Levieten zwaard vielen, want God leet zich niet bespotten.

Mozes komt in volle grootheid tegenover Aäron uit, waar hij eerst als voorbidder voor zijn volk en daarna als vergelder des geplegden kwaads optreedt. Ware liefde is nooit met gestrengheid en heiligheid in strijd, deze zijn slechts vlekkelooze openbaring der hoogste liefde. Wie dit niet inziet, kan het evangelie niet tot zaligheid verstaan, maar zijne vleeschelijke wijsheid zal het verninken of te niet doen.

AUGUSTUS. — TWEDE WEEK.

Jozua opvolger van Mozes. — Num. 27: 12—23.

God wil in zijne dienaren geheiligd zijn. Al het goede, dat Mozes onderscheidt, in hoe hooge gunst hij sta bij God, noch het een noch het ander neemt zijne overtreding weg. —

Naar zijne overtreding is zijn oordeel. Zijn overtreden toch bij het slaan op de rots was niet enkel eene voorbijgaande daad, maar eene openbaring van zijn inwendigen mensch. In Mozes was dat vertrouwen op Gods woord, dat meesterschap over zichzelf verlaauwd, waardoor hij alleen op zijne hooge jaren Israëls aanvoerder bij het veroveren van Kanaän had kunnen zijn; — ook had hij in zijn slaan op de rots, dien magischen band van liefde en vertrouwen verbroken getoond, zonder wier aanwezigheid ook de meest bekwaame veldheer zijne legers niet tot overwinning kan leiden. Ja, waarlijk de Heer is heilig in zijn rigten. Ook zijn zijne oordelen gebede. Of moeten wij het niet bijna voor Mozes iets begaerlijkers achten om Kanaän van den berg Abarim te zien dan nog na alles den Jozua's last te torschen. Toch bleef dat oordeel. Besefte dan ieder wel de eere en heerlijkheid, als hij voor het Godsrijk last en lijden, en dit tot in hoogen ouderdom mag dragen. Zondagschoolonderwijzers, onttrekt u niet te haastig aan uw taak. Als zij u zwaar begint te vallen, denkt aan Mozes, wien het straf was, dat hem het zwaarste der taak als grijsaard werd ontnomen. Weest getrouw tot in den dood door de loopbaan ten einde toe te loopen en door, niet zoo lang gij lust hebt, maar zoo lang God wil, met lust uw werk te doen.

Mozes eerbiedigt Gods raad en vraagt niet voor zichzelf maar voor zijn volk eene gunst van den Heer. Zoo betaamt het den trouwen dienstekecht.

In Mozes' woord spreekt nog de Herder. Opdat het volk niet zij "als schapen, die geen herder hebben." Dezelfde schapen met of zonder herder zijn tweemaal. Schapen, die een herder hebben, zijn gehoorzaam, volgzzaam, grazen rustig, hebben vrede; — maar schapen die geen herder hebben zijn juist het tegendeel, zijn woelig, stooten en vechten, zijn onwillig te grazen, zoodra zij den herder missen. Zoo gewigtig zijn voor natien en gemeenten goede herders. Een goed en trouw vorst, een vroom landshoofd is voor eene natie een onberekenbare zegen, en nog meer is dit voor de gemeente een trouw leeraar. Worden beiden in onzen tijd te weinig geacht, en wordt er meer met volksgeest en stemmen van meerderheden gerekend dan op tot voorgangers gestelden, die herders zijn door des Heeren Geest, hoe meesig volk en gemeente zijn ook als schapen, die geen herder hebben, het tegendeel van eene kudde, die onder wassamen herderstaf en grazige weiden rustig leidt.

In Jozua ontving Israel een afgebeden leidsman. Zoo is eene vrome vorstin nauwelijks minder dan een goed vorst het volk ten zegen. Eene vorstinne-moeder, die hare zonen van den Heer bidt en voor haar volk ze den Heer wijdt, is voor hare onderdanen, wat Mozes was, toen hij een man naar Gods hart voor zijn volk vroeg. Zij het ook zoo in gemeente en zondagschool. Zondagschoolonderwijzer, als uw taak voleid is, vraag uw opvolger van den Heer, en de Heer zal door den man, dien Hij roept, uw zaaien en planten nat maken en wasdom geven. Aan 's Heeren zegen is 't al gelegen, geldt niet minder van gemeentewerk dan van maatschappelijke arbeid; voor God zijn beiden één.

Jozua wordt met heerlijke beloften en voorregten tot zijne taak gewijd. De God van Mozes en Jozua, onze hemelsche Vader, is voor den minste zijner dienaren dezelfde magtige, rijke, milde God, als voor deze mannen. Tot vervulling onzer roeping is ons ons van God ontvangen aanleg niet genoeg; bij den aanleg behoeven wij de zekerheid van des Vaders voortdurende nabijheid en zegen. Ook wil Gods genade ons die zekerheid niet onthouden. Voelt gij in uwen aanleg, dat een talent u betrouwd werd, dat zij eene roeping hebt, niet vooral op wat gij ontvangt, maar op wat Gods liefde dag aan dag daaraan wil toevoegen zij uw vertrouwen, en uw gansche leven zal een danklied zijn.

C. S. A. v. S.

DE HERMELIJN.

De natuurkenners verhalen ons dat het kleine diertje, Hermelijn geheten, waarvan men het zeer fijne en reine hermelijn-bont verkrijgt, op zijne reinheid zoo buitengewoon gesteld is, dat het minste vlekje of vuil aan zijn pels hem de grootste onrust veroorzaakt. De jagers maken zich deze omstandigheid ten nutte, en omringen zijn verblijf somwijlen met vuilnis, en het arme dier zal er zijne vrijheid en zijn leven opgeven, dan dat hij zijn gewaad zal besmetten. Dit verdient wel uwe aandacht, kinderen! De groote vijand der menschheid omringt de kinderen des lichts steeds met zijne booze aanslagen, verlokkingen en verzoeking. Behooren niet degenen die met het witte kleed van Christus bekleed zijn, op hunne hoede te wzen, alles te vermijden wat de reinheid van dat kleed zou kunnen bevleken? Behooren zij niet gewillig te zijn om aardse welsaart, maatschappelijke betrekking, wereldsche uitzichten, ja des vereischte het leven zelf op te offeren, liever dan het tijdelijke bezit dezer dingen ten koste van wat meer dan alles waard is, te gewinnen! Wat zou het een mensch baten, zoo hij de geheele wereld gewon en zijne ziele schade leed? Of wat kan een mensch geven tot lossing zijner ziele?

T. M. L.